Nr. 82.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we WTOREK DNIA 10 PAZDZIERNIKA V. S. 1816 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— *Wilno* —

Dnia 9 t. m. przejeżdżali tędy na powrót z *Warszawy* do *Petersburga*: Sekretarz Stanu Jego Cesarskiéy Mości i kawaler *Marczenko*; Jenerał Major, Xiążę *Menszczykow*; Adjutanci bokowi: Xiążę *Łopuchin* i półkownik *Kisielew*.

JW. Cywilny Gubernator Miński, Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler, *Sulistrowski*, przybył tu d. 7go.

D. 4 przybył tu z *Kowna*, dla utrzymywania straży, pieszy pułk *Kremienczucki*; a d. 5 wyszedł ztąd półk pieszy *Wołyński*.

Gazeta senacka, datowana z *Petersburga* dnia 23 września, zawiera następującą *Opiniją Rady Państwa*:

„Rada Państwa na łącznych posiedzeniach Departamentów: Praw i Spraw Cywilnych i na powszechném zgromadzeniu, roztrząsała przełożenie ministra skarbu, względem przedsięwzięcia środków około ocalenia lasów, o które spór zachodzi między skarbem i osobami szczególnémi:

W rzeczy téy Rada Państwa na powszechném zebraniu przez opiniją postanawia prawidła następujące:

1. Wszystkie takowe lasy, sporowi uległe, brać pod dozór Policyi Ziemskiéy spólnie z mieyscową Administracyą leśną, po roztrzygnieniu sprawy w pierwszéy instancyi.

2. Do każdego sporowi uległego, pod dozór obeymującego się lasu, za poprzedniém policyi Ziemskiéy z mieyscową administracyą leśną zniesieniem się, i za potwierdzeniem Zwierzchnika gubernii, ma bydź wyznaczona, dla pilnowania całości lasu, stosownie do jego obszerności i gatunku, pewna liczba dozorców, z włościan skarbowych, zaufania godnych. Prócz tego nie zaprzeczać i stronie prywatnéy, dla większéy pewności w zachowaniu od wszelkiego wyrębu lasu pod sporem zostającego, mieć swoich dozorców, byleby tylko ten był spólny nad całą przestrzenią lasu pod sporem będącego, nie zaś nad pewną jego częścią.

3. Ze spornego i tym sposobem pod dozór wziętego lasu, do ostatecznego rozpatrzenia i wyroku w sprawie, pod żadnym pozorem, ani ze strony Policyi Ziemskiey, ani mieyscowey administracyi leśnéy, pod surową odpowiedzialnością i zyskaniem, nie ma bydź pozwalano żadnego porębu i wywozu drzewa, prócz tylko stosownie do 56 punktu instrukcyi mierniczéy, z powału na nieodbite potrzeby domowe, jako to: na opał i różne w gospodarstwie pomnieysze potrzeby, w robotach rolniczych i innych włościańskiemu przemysłowi zwyczaynych właściwe, to zaś pozwolenie udzielać dla téy tylko jedynie strony, która ma las w rzeczywistém posiadaniu, nierozciągając do tych, które nie posiadając lasu i prawo tylko swe do niego oświadczają. Jeżeli zaś w lasach, sporowi uległych, nie będzie powału, w takim zdarzeniu, pozwalać dla strony las posiadającéy na nieodbite domowe potrzeby, drzewa stojącego, a mieyscowa administracya leśna, do ostatecznego roztrzygnienia sporu, ma utrzymywać wierny rachunek drzewa, z wyrażeniem przypadającey za nie pniewszczyzny, naznaczonéy przez taxę naywyższy potwierdzoną dnia 12go listopada 1810 roku, jak poniżéy w punkcie 5tym jest wyrażono.

(*Dokończenie w następującym numerze.*)

W teyże gazecie czytamy: „Stosownie do Ukazu Jego Cesarskiey Mości, Rządzący Senat, na powszechnem zebraniu Departamentów *Sankt-Petersburskich*, słuchał przełożenia zarządzającego ministerium sprawiedliwości, Ministra spraw wewnętrznych, Radcy Taynego i Kawalera, *Józefa Piotrowicza Kozodawlewa*, z wypisaniem postanowienia Komitetu Ministrów, w wyrazach następujących: „Imiennym Naywyższym Ukazem, danym Rządzącemu Senatowi pod d. 16 sier„pnia 1802 roku, Rozkazano, iżby Zwierzchnicy Gu„berniy rządzili niemi w Imieniu Jego Cesarskiéy „Mości, przez pośrednictwo Rządów Guberskich, „a nie przez jednę swoję osobę. Chociaż w roku „1814 na przełożenie Ministra sprawiedliwości za„lecone było od Rządzącego Senatu po całym Pań„stwie, ścisłe wykonanie tego prawa; pomimo to „jednakże zdarza się, że niektórzy zwierzchnicy gu„berniy niekiedy się od niego oddalają. Z tego „względu, Komitet Ministrów uznał za rzecz potrze„bną, uczynić teraz przez Rządzący Senat ponowienie „przerzeczonego prawa; iżby zwierzchnicy guberniy „odbywali sprawy, nie inaczéy, tylko przez Rządy gu„berskie.“ O takowém postanowieniu Komitetu Ministrów, Zarządzający Ministerium Sprawiedliwości przekładał Rządzącemu Senatowi dla należytego wykonania, Rozkazali: przez rozesłane ukazy Rządzącemu Senatowi od Powszechnego Zebrania pod d. 30 listopada 1814 roku, do wszystkich zwierzchników guberniy ponowiono zalecenie o ścisłém i pilném wykonaniu Naywyższego Jego Cesarskiéy Mości Ukazu, nastałego w dniu 16 sierpnia 1802 roku, z tém, iż odtąd za odstąpienie od swych obowiązków w pomienionym naywyższym Ukazie wyrażonych, podpadną odpowiedzialności podług prawa; że zaś i po tém ponowieniu niektórzy Zwierzchnicy Guberniy oddalają się od tego Naywyższego Ukazu; przeto nanowo jeszcze zalecić jak naysurowiey wszystkim rządzącym gubernijami, iżby na mocy przerzeczonego Ukazu Naywyższego, odbywali sprawy nie inaczéy, jak tylko przez Rządy Guberskie; a jeżeliby i odtąd dostrzeżono, choćby naymnieysze, przez kogokolwiek z rządzących gubernijami oddalenie się od przepisanego w pomienionym Naywyższym Ukazie porządku; ten, za naypierwszém zdarzeniem, pociągniony będzie do opwiedzi podług prawa. Względem czego posłać ukazy do wszystkich Rządzących gubernijami, również przez ukazy uwiadomić Guberskie Rządy, Władze, Izby Skarbowe, Sądy główne i jeneralne, oraz dalsze sądownictwa i urzędowe mieysca, Ministrów i Kontrolera Państwa; a do Nayświętszego Rządzącego Synodu i do Moskiewskich Departamentu Rządzącego Senatu kommunikować wiadomość. D. 21 sierpnia 1816 roku.

Podług gazety *Ruskiego Inwalida*, przez rozkaz dzienny, wydany w *Kijowie* d. 11 września, Jenerał Majorowie, za chwalebne odznaczenie się w służbie, postępują na Jenerał Poruczników: dowódzca 1széy brygady 6tey dywizyi pieszéy, *Rachmanów*, i razem naznaczony Naczelnikiem 24tey dywizyi pieszéy; Ki-

jowski kommendant *Masse*, z zostawieniem na tymże obowiązku.

Przez tenże rozkaz dzienny, 2gi Kommendant Kijowski, adjutant bokowy, Pułkownik artylleryi gwardyyskiéy, *Arakczejew*, mianowany Jenerał Majerem i zostaje na tymże obowiązku. Naczelnik 24téy dywizyi pieszéy, Jenerał porucznik, *Radt*, ma liczyć się w woysku.

Mianowani dowódzcami brygad: Jenerał Major *Pillar* 1szey brygady 4téy dywizyi pieszéy. Jenerał Major *Ekeln*, 3ciey brygady 4tey dywizyi pieszéy. Zostający przy naczelniku 7mey dywizyi pieszéy, Jenerał Major, *von Mengden*, 3ciéy brygady 24tey dywizyi pieszéy. Jenerał Major, *Kozłainów*, 1széy brygady 25téy dywizyi pieszéy, na miesce Jenerał Majora *Cybulskiego*, którym ma się uważać w woysku. Jenerał major, *Ryléjew* 1szy, 1szey brygady 10téy dywizyi pieszéy. Jenerał major *Krysztofowicz*, 2giéy brygady 2giey dywizyi grenadyerów. Jenerał major *Timofiejew* ma zostawać przy naczelniku 2giey dywizyi grenadyerów. Porucznik pułku siemionowskiego gwardyi, *Hurko*, naznacza się do Jenerała Leytnanta Barona *Dybicza*.

Przez rozkaz dzienny pod d. 15tym września, we wsi *Alexandryi* dany, Jego Cesarska Mość oświadcza ukontentowanie Swoje dowódzcy 3ciéy brygady 7mey dywizyi pieszéy, Jenerał Majorowi *Macniewu*, Pułkowym, i batalionowym dowódcóm teyże brygady, Jenerał Majorowi *Kostienieckiemu* i dowódzcy 7mey artylleryyskiéy brygady pułkownikowi *Ulrychowi*, za należyty porządek, znaleziony w czasie przeglądu woysk im powierzonych; a dla niższych rang przeznacza po rublu dla każdego człowieka: nadto Jego Cesarska Mość oświadcza ukontentowanie Swoje dowódzcy 11go pułku strzelców, półkownikowi *Sabo*, za porządek w utrzymaniu szpitalu tego pułku.

Jenerał Major *Tatyzin 2gi* naznacza się dowódzcą 3ciey brygady 17téy dywizyi pieszéy, a Jenerał Major, *Alexiejew* 3ci, dowódzcą 2giey brygady 7mey dywizyi pieszéy.

Kurs petersburski: dukat hollenderski nowy, rubli 12 kopiejek 8, stary r. 11 k. 90. Zmiana srebra 308 k. na rubla.

Kurs wileński na assyg. rub. srebr r. 4 k. 13, dukat r. 12, imperyał r. 40 k. 75.

Królestwo Polskie.

z Warszawy dnia 15 października.

Dnia 8 zrana objechał Nayjaśnieyszy Pan z J. C. Mcią W. Xięciem *Konstantym*, kassy woyskowe, główną i dywizyyne, tudzież wszystkie bióra administracyi woyskowéy, gdzie z nayważszém ukontentowaniem Swojém znalazł zupełny porządek, i jak nayważszą, właściwą sobie, uprzeymość naczelnikom i członkom biór okazać raczył.

Dnia 10 rano był wielki popis z ogniem woyska pieszego, złożonego z gwardyy, 8miu pułków piechoty linijowéy i 5go pułku strzelców pieszych, w okolicach *Burakowa*, gdzie toż woysko popisywało się przed N. Panem z wszelkiemi obrótami wojennemi swéy broni właściwemi, i okazało z nayważszém łaskawego Monarchy ukontentowaniem, ile winno staraniu i pracy około siebie J. C. Mości W. Xięciu, naczelnemu Wodzowi swojemu.

Dnia tegoż N. Pan udarował Swą bytnością bal ofiarowany Mu przez obywateli tey stolicy, o przyjęcie którego, zeszłego wtorku, zaniesioną była do Jego Cesarsko-Królewskiéy Mości prośba, imieniem Obywateli, przez JW. *Woydę* Referendarza Stanu, Prezydenta, W. *Modzelewskiego*, Zastęp. Prez. *Minasowicza*, *Steckerta* i Franciszka *Kochlera*, których dobrotliwy ten Monarcha do Swego gabinetu przypuściwszy, bal ten, przy oświadczeniu swego z miasta *Warszawy* zupełnego ukontentowania, łaskawie przyjął. Bal ten dany był w domu *Raczyńskich* przy ulicy Długiéy. Po godzinie 7mey wieczorney przybył Nayjaśnieyszy Pan z Jego Cesarsko-wicowską Mością Wielkim Xięciem *Konstantym*, i przy wysiadaniu z powozu przyjętym został przez JW. *Woydę*, Referendarza Stanu, Prezydenta, w assystencyi W. *Modzelewskiego* Zastępcy Prezydenta, przez gospodarzy balu WW. *Zwierzchowskiego*, *Nofoka*, *Minasowicza*, *Stockerta*, Franciszka *Koehlera* i *Kuritza* Obywateli tey stolicy; zaś przy wschodach przedstawione przez JW. *Woydę* Referendarza Stanu i Prezydenta, gospodynie JW. jego Małżonka, i WW. *Modzelewska*, *Lindowa*, *Janaszowa*, *Lesslowa* i *Sztamowa*, przyymowały N. Monarchę, który na czele będącéy gospodyni JW. *Woydzinie* raczył łaskawie podać swą rękę, i do sali wielkiey udał się: a powitany w tym sposobie, gdy do teyże sali wstępował, przy odgłosie hucznéy muzyki dał się słyszeć taniec Polski ułożony znanéy powszechnie Pieśni Francuzkiéy.

Où peut-on être mieux,
qu'au sein de sa famille?

Który to taniec N. Pan z JWną *Zajączkową* rozpoczęwszy, i zaraz go z JW. *Woydziną* Prezydentową i gospodynią powtórzywszy, po salach tańczyć raczył aż do trzech kwadransy na 11stą, w którym czasie Sam, a w godzinę późniéy J. C. Mość Wielki Xiążę odjechali. — Bal trwał do godziny czwartey zrana.

Mieszkańcy stolicy w dniu tym przejęci ukontentowaniem i głęboką wdzięcznością ku swemu Monarsze za zaszczyt im uczyniony, rzęsiście okna swych mieszkań oświecili; szczególniey zaś jaśniał przód domu na bal użytego. Osób na tym balu było około 600 płci obojéy, a między innemi JO. Xiążę *Antoni Radziwiłł*, niedawno z *Poznania* tu przybyły.

Robią tu w pałacu Rządowym i ogrodzie jego przygotowania do świetnego festynu, który przed wyjazdem stąd N. Pana będzie wyprawiony.

Wypis z rozkazów dziennych J.C. Mości W. Xięcia Konstantego.

I. w Warszawie dnia (22 września) 4 pazdziernika.

Jenerał dywizyi *Bronikowski*, który liczony był dotąd pomiędzy Jenerałami brygady, wchodzi w aktualność swojego stopnia, i przykommenderowanym zostaje do piechoty.

Nadkompletny Jenerał brygady *Piotrowski* wraca do czynney służby, i przykommenderowanym jest do jazdy.

Podchorąży *Paciorkowski* z batalionu grenadyerów gwardyi w nagrodę applikacyi postępuje na Podporucznika w tymże korpusie.

II. w Warszawie dnia (25 września) 7go października.

Uczeń *Sobolewski* Jerzy, ukończywszy nauki w instytucie dróg i mostów w *Petersburgu*, umieszczonym zostaje w stopniu Podporucznika w sztabie głównym, w części kwatermistrzowstwa jeneralnego.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Gazeta petersburska, *Poczta Północna*, w oddziale *wiadomości zagranicznych*, umieściła pod dniem 3cim września n. s. *od brzegów Wisły*, co następuje: „W naynowszych, wiary godnych, wiadomościach zawarte są niektóre szczegóły, tyczące się podróży, przez Cesarza *Alexandra* przedsięwziętéy, w celu zwiedzenia niejakiéy części środkowych prowincyy państwa rossyyskiego. Monarcha ten postanowił przejechać niektóre, z tych prowincyy, gdzie klęski woyny naydotkliwiey dały się uczuć, i na mieyscu przedsięwziąć środki, dla udzielenia istotnéy dla nich ulgi, i skutecznéy pomocy, w stanie ich teraźnieyszym, rzeczywiście potrzebnéy. I dla tego miasto, nietylko ze swojéy rozległości, ale i z wielkości uczynionych poswięceń, pierwsze mieysce w państwie trzymające (*Moskwa*), naypierwiéy też zostało uszczęśliwione.

pobytem Cesarza. Z *Moskwy* udał się N. Pan do przyległych prowincyy, dla sprawienia obecnością Swoją tego, czego z porządku administracyi w daleko oddalonéy przyszłości trzebaby było oczekiwać. Przyszedł nakoniec ten sczęśliwy dla *Rossyi*, czas, w którym Rząd spokoynie może przywodzić do skutku projekta swoje, względem wewnętrznego sprawowania kraju, i starać się o udoskonalenie polityczněy jego organizacyi, która, na nieszczęście, woyną przerwana była. Za przywróceniem powszechnego w *Europie* pokoju, można się spodziewać, iż nietrzeba będzie oczekiwać długich lat upływu, aby mogły bydź zagojoné rany, przez woynę częściom niektórych prowincyy państwa zadané. Spóyrzenie *Alexandra* sprawi w tém więcey, aniżeli wszystkie zasady nauki rządowéy, w naylepszéy przedsięwzięte chęci. Dobroczynne widoki tego Pana, tak wielką ku Niemu w Jego poddanych wzbudzające ufność, każą zapominać przeminionych nieszczęść, przez rzeczywistą ich teraz ulgę, a ukazująca się szczęśliwsza przyszłość stanie się dla nich zdrojem ożywienia i radosci. Wszystkie kraje, berłu Jego poddane, pragnęłyby zarówno bydź uszczęśliwione obecnością Monarchy w czasie tey podróży; lecz czyliż podobna, aby w jedney chwili spełnił życzenia wszystkich? Cesarz na tę podróż nie więcey nad dwa miesiące czasu poświęcić może, i wyjechał ze Swojey stolicy, w postanowieniu powrócenia do niey, około końca pazdziernika (n. s.). Ale N. Pan powróci do niey po zwiedzeniu części nowych państw swoich, które tak długo znosząc ucisk woyny, i dręczone niezgodą wewnętrzną, uyrzą w pobycie Monarchy rękoymią nadziei i spokoynosci. Wiadomo jest Cesarzowi *Alexandrowi*, jak ona im potrzebna, po tak długiey kolei cierpień i niepomyślności. Nowi jego poddani są przekonani, że N. Pan będzie niezawodnie i w *Warszawie*, dla widzenia i udoskonalenia nowo przez Siebie ustanowionego Rządu. Duchem Swym, który obdarzył ziemię pokojem, duchem, który sam tylko zdolny jest nadać trwałosć nowemu rządowi, utwierdzi go i ustali.“

F r a n c y a.

(*z Korr. hamb.*) *Paryż, dnia 25 września.* Na fregacie *Meduza*, która się około brzegów afrykańskich rozbiła, był także niemiecki naturalista, P. *Kummer*, który został w życiu, ale w rozbiciu fregaty cały zbiór narzędzi rolniczych utracił etc.

Hiszpański Jenerał porucznik, *Don Jeachim de Navia Osorto y Miranda y Arguelles y Celles y Vigil y La Nua y Lantoria y Montenegro*, Margrabia *de Santa Crux de Morrienado*, *Vikomt del Puerto*, Baron *de Bombon*, umarł w 60tym roku życia. Człowiek ten, maiący tyle imion, był wreszcie godnym poważenia u Hiszpanów, lubionym od Króla, a w narodzie bardzo szanowanym. W rozruchu iednym podczas rewolucyi, rzucił się on w pośród tłumu rozhukanego pospólstwa. Gdy ieden broń na niego wymierzył, powstał krzyk powszechny: „nie strzelay, iest to *Navia*!„ Pierwszy ón też podniósł chorągiew powstania przeciw Francuzóm.

Dzieła Pana *Chateaubriand* wybito drugim nakładem 6000 exemplarzy.

Oczy wszystkich obrócone są teraz na nadchodzące obiory do nowey Izby deputowanych, a gościńce napełnione są podróżnymi, których okoliczność ta obchodzi. Minister policyi wydał okolne pismo do prefektów, aby zapobiegali wszelkim przedsięwzięciom fakcyonistów. Obrady obiercze maią używać zupełney wolności; ale wszelkie gromadne zbierania się przed salami obierczemi, naysurowiey są zabronione. Monitor napełniony iest artykułami, ściągaiącemi się do teraźnieyszego położenia rzeczy. W liście pisanym do iednego z członków kolegium obierczego wyrażono, że obiór do nowey Izby Deputowanyoh, iest naywaźnieyszém z wydarzeń, iakie od 25 lat zaszły. Jezliby obiory źle wypadły, byłoby to naywiększem nieszczęściem, iakie dotąd zayśdź mogło: ponieważ Izba, tchnąca nieprzyiaźnym duchem przeciw Królowi, sprowadziłaby ogólne rozwiązanie. Razem też trwaią ciągle przestrogi i objaśnienia względem taiemnych towarzystw, w których fakcyoniści połączyć się usiłuią, z oświadczeniem, że te podziemne machinacye nie będą cierpiane, etc.

Paryż, dnia 27 września. Xiążę *Wellington* w podróży swey, w celu inspekcyi woyskowey, przybył do *Sedanu*, i odprawi przegląd woysk hannowerskich, duńskich etc.

Pierwszy kamerdyner Królewski ogłosił, że wszystkie osoby, staraiące się o wsparcie z prywatney kassy królewskiey, powiuny mieć prośby swe poświadczone przez kommissarza policyi, w którego kwartale mieszkaią.

Podarki weselne dla królowey Jeymci hiszpańskiey i siostry iey zakupione zostały w *Paryżu* przez Hrabinią *Peralada*, i przez nią samą do *Madrytu* zawiezione. — 45 iest członków przeszłey Izby Deputowanych, którzy dla wieku swego nie mogą bydź powtórnie obranymi. Gazety nasze napełnione są pismami tyczącemi się obiorów.

Mówią, że prócz elektorsko-heskiego, inny ieszcze dwór przystąpił do przymierza zawartego między dworami *Niemiec południowych*.

Miasteczko *Pont-sur-Yonne* ucierpiało straszliwie, d. 19 t. m., przez gwałtowny spad deszczu. Zniosło 30 domów i wielkie zrządziło szkody w bydle i sprzętach. Kilka osób utraciło życie.

Król Neapolitański skassował dotychczasową nadworną radę swoię woienną: austryacki Jenerał, Hrabia *Nugent*, iest teraz na czele całego woyska neapolitańskiego.

Pismo P. *Chateaubriand* kosztuie tu ciągle 15 do 20 fr.. Co ztąd pochodzi, że większą część exemplarzy rozesłano do departamentów. Liczba skonfiskowanych tu exemplarzy nie iest znaczna. Spoczątku płacono do 100 fr. za ieden exemplarz. — P. *Roger*, kawaler królewskiego orderu legii honorowey, mianowany iest sekretarzem jeneralnym poczt.

(*z gaz. berl.*) Dnia 25 t. m. prezydował Król na radzie ministrów od godziny 2 do 6tey — P. *Delisle de Sales*, członek instytutu, autor dzieła: *Philosophie de la Nature* i wielu innych, umarł temi czasy w *Paryżu*, maiąc lat 74. Przed dwiema laty ożenił się z bardzo młodą panienką. Od dawna iuż był dziwakiem.

Xiążęta oddalaią się teraz częściey, aniżeli kiedy ze stolicy — W *Calais* Dyrektor i kontroler poczty listowey uwięzieni zostali — Podczas uroczystości wieyskiey, którą w *Passy* (pod *Paryżem*) z powodu postawienia popiersia królewskiego obchodzono, było wiele godłowych napisów, między innemi, następuiący: *Ustawa konstytucyyna iest kompasem okrętowym, a Król Sternikiem* — W *Bordeaux*, w instytucie głucho-niemych, dawano widowisko pantomimiczne, pod tytułem: *Obchód wdzięczności.*

Oddalenie z ministeryum Pana *Chateaubriand*, nadaie większą wagę dziełu, które oddalenie to zrządziło. Sławny ten pisarz, odtąd, iak stanął w rzędzie Ultrarojalistów i Ultraeuropeyczyków, stracił wiele na sławie i powadze, które zjednać sobie potrafił przez talent, wydane dzieła, uderzaiący sposób pisania i dzielność swey wymowy — P. *Chateaubriand* chwalił niegdyś głośniey i dobitniey od innych *człowieka ślepego szczęścia*, ale to pomijamy; i nie oszczędzał potém śladów iego. Zastanawiamy się tu tylko nad ostatniem dziełem. W niém to powstaie, iako prawodawca konstytucyi francuzkiey. Zaraz na wstępie zapowiada uroczyście narodowi, że nosząc tytuł ministra, myślą iego iest rządzić, a nie bydź ministrem *in partibus*. Oddawna iuż było to iego zamiarem; wszedłszy do ministeryum, chciał się wynosić nad swych towarzyszów, i rozumiał się bydź naywiększym statystą. Poznano go, i stracił przeznaczone sobie poselstwo do *Sztokolmu*:

widziano bowiem w nim znamienitego mówcę i pisarza, ale nie brano go bynaymniey za doświadczonego polityka. A tak, zamiast iechania do *Sztokolmu*, został w *Paryżu* — Lecz, powracaiąc znowu do pomienionego dzieła, nie można mu zaprzeczyć zgłębiania politycznego i gruntowności; owszem, zawiera wiele trafnych myśli, i pisane iest z prawodawczą iasnością i zwięzłością, przypominaiącą *Montesquieu*, którego, iak się zdaie, P. *Chateaubriand* za wzór sobie obrał. Nieroztrząsamy tu całego dzieła, a zastanawiamy się tylko nad ostatnim rozdziałem, to iest nad *zamknięciem*. Jest to prawdziwy pożar, pożoga rzucona w budowę konstytucyyną. Oto iego początek:

„Izba Deputowanych iest rozwiązaną. Przewidywałem i przepowiedziałem, że na ten koniec przyydzie. Niewiem, czyli, iak tego dowieśdź usiłuią, ministeryalny ten środek uratuie prawą monarchią; wiem iednak, że niemożna było gorzey Królowi usłużyć, iak rozwiązaniem tego zgromadzenia, które od roku 1789 iedynie tylko ożywione było czystym duchem rojalizmu„ — W 6tym rozdziale tego pisma, widzieć można, co i iak myślę względem rozrządzeń monarchii konstytucyyney. Pod dawnym monarchicznym rządem Francyi, każde rozrządzenie królewskie miało powagę prawa; nikt nie miał prawa do iego roztrząsania. Podług nowey konstytucyi naszey przeciwnie, każde rozrządzenie niczem więcey nie iest, tylko środkiem ministeryalnym, który roztrząsać wolno iest każdemu Parowi, każdemu Deputowanemu. Jestto tak niezaprzeczoną prawdą, iż, ieżliby rozrządzenie iakie dobro Francyi w niebezpieczeństwo podało, Izby maią moc, pociągnąć ministrów do odpowiedzialności. Inaczey gdyby ministrowie nie byli właściwymi sprawcami rozrządzeń, czyliż możnaby ich pociągać do odpowiedzialności i ukarania? Dla tego więc, na mocy tego prawa, które mi z zasad rozsądku i konstytucyi przyznane bydź musi, chcę bez dalszego namyślenia się roztrząsnąć dokładniey rozrządzenie z d. 5 września. „

P. *Chateaubriand* przytacza potém rozrządzenie z d. 13 lipca 1815, w którem kilka punktow ustawy konstytucyyney odmiany doznało. „ Natenczas, mówi on, widzieli ministrowie potrzebę, ich odmienienia, gdyż takie było życzenie narodu; widzieli, że liczba Deputowanych nie była w należytym stosunku do zupełney reprezentacyi narodu. Wszystko to przed rokiem uważane było za sprawiedliwe i słuszne. Teraz nie temże iest samem? Czyliż życzenie narodu iuż się zmieniło? „

Daley mówi P. *Chateaubriand*: „ Jakkolwiek bądź nie powinni dobrzy Francuzi tracić odwagi; nie powinni się cofać; owszem cisnąć się powinni do obiorów. Prawda, że wielkie trudności pokonywać, i passować się im przyydzie z potężną partyą, która nawet nie stara się ukrywać swoich zamiarow. Ale nie powinni upadać dla tego, że chwilowa przeciwność im się wystawia, że im fałszywą opinią przypisuią. Im, iako prawdziwym rojalistóm, nie mam potrzeby rozprawiać o cnocie nieosobistości. Nie potrzeba mi mówić do nich o urzędach, któreby im obiecywać mogli! Ale uprzedzić ich powinienem, aby się mieli na ostrózności od innego fortelu. Mówić im będą o *Królu*, o *woli* królewskiey, iak iuż w Izbach o tém mówiono. Serca francuzkie rozpłyną się na te wyrazy, oczy ich napełnią się łzami; przed imieniem Króla zdeymą kapelusze, przyymą kartkę, od nieprzyiazney ręki podaną, i wrzucą do urny. Strzeżcie się tego sidła! Nie słuchaycie ludzi, którzy w przybraney sobie mowie wiernieyszymi od was mienią się bydź rojalistami; ratuycie Króla, *chociażby*. " (t. j. sprzeciwiaiąc się iemu. Alluzya do oświadczenia mieszkańcow *Bretanii*, gdy dawniey wołali: *Vive le Roi, quand même* . . . „ (*Niech żyie Król, chociażby* . .)

Minister spraw wewnętrznych wezwał Prefektów okolnikiem, aby instytutami edukacyynemi, któreby według nowo zachwalonego sposobu, na wzór instytutu *Bell-Lankasterskiego*, w departamentach ich założone bydź mogły, wprawdzie się opiekowali, ale ich nie wspierali: poniewaz nie potrzeba żadnych bez potrzeby tworzyć nowości, i tu tylko o to rzecz idzie, aby naukę tam rozszerzać, gdzie na niey zbywa.

W gazetach Francuzkich czytamy następuiacy artykuł: „ *Missye* zrobiły w rozmaitych częściach *Francyi* naykorzystnieysze postępy; i przynoszą wszędzie obfite plony zbawienne, gdzie tylko ich dobroczynny wpływ zasięga. Niech co chcą mówią i piszą rozzuchwaleni szydercy, dla których niemasz nic świętego: *Francya*, po 25cioletnich burzach i cierpieniach, po szkaradnem wzgardzeniu, lub zapomnieniu tego wszystkiego. na czem opiera się nayistotnieyszy byt każdego w szczególności, iako też całego kraiu, powraca do boiaźni Boga i do Religii. Zbieg ludu na kazania missyonarskie w *Lavalu, w Mayennie* i w *St. Brieux*, nadzwyczaynie był wielki. "

Gazety Angielskie *Kuryer* i *Times*. które do tychczas obstawały gorliwie za stroną Ultrarojalistów, nie są kontente z urządzenia Królewskiego z dnia 5 września, i mienią zazwyczay wszystko, co się im niepodoba, dziełem Bonapartystów i Jakobinów. Gazeta *Times* twierdzi, że lud w *Paryżu* uważa pomienione urządzenie za pewną przepowiednią powrotu byłego Cesarza, a *Kuryer* ogłasza z *Paryża* listy, pisane w bardzo nieprzyjaźnym tonie przeciwko Królowi i Ministróm. Zapewnia on, iż Xiążęta i Xiężniczki odstrychnęli się zupełnie z tego powodu od Króla, i że wszystkiego używaią, aby wpływem swoim w Departamentach kierować większością głosów, końcem obrania Ultrarojalistów. Wszystko, co tylko ze szlachty było w *Paryżu*, musiało z téy przyczyny wyiechać śpiesznie do prowincyy. (*z gaz. lwow.*)

AUSTRYA.

Z Wiednia 2 *października*. Wydano iuż program przyięcia na granicy ze strony dworu naszego przyszłey Cesarzowey Austryackiey, dotąd Królewny Bawarskiey *Karoliny*. Xiążę *Trautmannsdorf* W. Marszałek Cesarski uda się z Hrabią *Wurmbrand* W. Marszałkiem przyszłey Cesarzowey z 12 Damami do *Braunau*, gdzie odbędzie się uroczyste iey oddanie. Pierwszy nocleg będzie w *Ems*, drugi w *St. Pelten*, a trzeci w *Schönbrunn*; ślub nastąpi w kościele XX. Augustyanów w *Wiedniu*, ale, iak słychać, dopiero przyszłych zapust.

Dnia 1go b. m. spalono znowu w tuteyszey stolicy za 10 milijonów papierowych pieniędzy, które do banku narodowego przez wykupno i akcyje wpłynęły.

List z *Tryestu* pod dniem 22gim września donosi, iż od dwóch miesięcy sprowadzono tam 160,000 miar pszenicy z *Odessy*, i *Alexandryi* w Egipcie, i że się jeszcze przed zimą spodziewają przybycia z tychże mieysc blisko 180,000 miar.

Dozwala się drukować: Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — *wDrukarni XX. Pijarów.*

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO Ner 82

WILNO DNIA 10 PAZDZIERNIKA 1816 ROKU.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Anglia

(*Z gaz. berl.*) *Londyn*, *dnia 28 września*. Lord *Castlereagh* wyjedzie d. 30 t. m. do *Irlandyi*. (jest on rodem z *Irlandyi*). — Okręt *Leander* ucierpiał tak mocno w czasie bombardowania *Algieru*, że do *Gibraltaru* zawinąć i tam zostać musiał. Admirał *Milne* puscił się w dalszą podróż na okręcie *Glasgow* (dowództwa kapitana *Maitland*, który *Bonapartego* do *Anglii* był przywiózł.) — Summy, które Dey Algierski *Neapolowi* i *Sardynii* powrócił, przywiezione są do *Anglii*. — Rozumieją, że teraźnieyszy Lord-Major obrany będzie nanowo. — Regimenta murzynów na *Barbados* i innych wyspach zachódnio indyyskich, mają bydź przeniesione na wyspy *jońskie* i do *Gibraltaru*; obawiają się bowiem ducha ich buntowniczego. — Rzekę *Plata* blokują okręty staro-hiszpańskie.

Zastanawiającą jest rzeczą, że o wyprawie przeciw *Algierowi* tak mało tu mówią i tak lekce ją ważą. Zwycięztwo to, nie było nawet ogłoszone zwyczaynym sposobem, przez wystrzały działowe z *Tower*. Papiery bardziey się znizyły, aniżeli podniosły. Dowiadujemy się, że okręty angielskie powiększey części tak postrzelane zostały, iż wiele stało się nieużytecznemi, i niepowrócą nawet do *Anglii*.

Włochy.

Cesarz Austryacki, Król Lombardzko-Wenecki, pozwolił wszystkim byłym zakonnicom powrócić do klasztorów z pensyją, jaką dotąd pobierały od rządu.

Lekarz w *Neapolu Ambrosi* wynalazł w południowey części Królestwa Neapolitańskiego *opjum*, tak potrzebne w leczeniu, które doskonale zastąpi sprowadzane z południowey Azyi.

Kardynał *Consalvi* wydał surowe rozporządzenie względem tych, którzy do zbiegostwa woyskowym dopomagają, od nich broń i t. p. kupują, albo bez pozwolenia broń robią, i przedają. Gdy wiele woyskowych dla długów ucieka, dla tego wierzycielom niewolno jest na przyszłość zatrzymywać żołdu tymże woyskowym.

WIADOMOSCI ROZMAITE.

(*Z gaz. poznań.*) Jenerał Porucznik *Carnot* przybył z *Warszawy* do *Wrocławia*. — Wielki okręt parowy *Wezuwiusz*, spalił się na rzece *Missisippi* dnia 13go lipca, nie daleko *Nowego-Orleanu*. Szkoda wynosi 200,000 dolarów: nikt nie utracił życia.

(*Z kor. war.*) Pewny Xiądz katolicki, będący teraz w *Londynie*, który jako Missyonarz opowiadał w *Azyi* wiarę świętą, stał się w *Londynie* powszechnym podziwienia celem. Jest jeszcze dosyć młody; posiada dobrze języki *Arabski*, *Perski*, *Samoskrytski*, *Indostański* i *Grecki*; ma znać doskonale położenie i osobliwosci Azyatyckie, gdyż całą tę część ziemi kilkakrotnie przejechał. Umie robić zegarki; jest dobrym doktorem, a faworytem Króla Perskiego.

Wybudowano w Ameryce okręt, który już nie para porusza, ale konie we srodku niego chodzące w kole. Zastanawiają się teraz, który z tych dwóch sposobów jest mniey kosztowny.

Czytamy w *Dostrzegaczu Niemieckim* wiadomość listowną z *Wiednia*, iż Arcy Xiążę *Reynery* ma sobie zaslubić Xiężnę *Parmy*, i że chce osobiście postarać się o pozwolenie w tey mierze u Papieża.

P. *Schmidt*, mieszkający w *Paryżu*, wynalazca machiny, którą nazwał *Fauteuil par pontique*, a za pomocą którey może się człowiek podczas naygwałtownieyszey burzy na wodzie ratować od zatonienia, postanowił isdź pieszo po morzu z *Calais* do *Douvres*.

Wyżlica w Anglii, należąca do P. *Cowen*, wykarmiła trzy młode lisy, które zabrano we trzy dni po oszczenieniu. Te tak się do polowania ułożyły, i z taką żarliwością gonią, jak psy nayrączeysze.

O wiadomem dziele P. *Chateaubriand* czytamy z *Londynu*, gdzie o tych szczegółach w listach wiadomość otrzymano: „Drukarz *le Normant*, ieszcze przed oddaniem pewney liczby exemplarzy tego dzieła do biblioteki królewskiey i innych władz, rozesłał ie na prowincye, i zaczął w stolicy przedawać; z tey przyczyny Kommissarz policyi zapieczętował cały nakład 2000 exemplarzy, i wziął ie w sekwestr. Jeszcze tego zupełnie nie skończył, aliści wszedł P. *Chateaubriand* ze wszystkiemi pomocnikami w drukarni, niedopuscił Kommissarzowi dalszego opieczętowania, i z paków opieczętowanych pieczęc pozrywał, wołaiąc: *Niech żyie Król! niech będzie oddana cześć Konstytucyi*: Kommissarz policyi sprowadził żandarmów, kazał znowu paki opieczętować, i iednego z pomocników drukarskich, który się naybardziey opierał, wziąć do więzienia. Zabrano książki, a więźnia nad wieczorem wypuszczono. P. *Chateaubriand* ze swoiey strony sprowadził Notaryusza i kazał mu napisać oswiadczenie przeciw temu z opisaniem sposobu, iak się targniono na prerogatywy, służące mu iako Parowi i ministrowi Stanu. To iednak niewiele mu pomoże: bo uchybił przepisom ustawy rządowey, a w obliczu prawa Par i Minister Stanu niema pierwszeństwa przed pospolitym obywatelem. Drukarz *Normant* ogłosił publicznie, iż wkrótce wyda nową edycyą rzeczonego dzieła Pana *Chateaubriand*, a wtenczas zapewne nie omieszka przed zaczęciem przedaży dać bezpłatnie przepisaną liczbę exemplarzy tam, gdzie się należy. etc.

OGŁOSZENIA.

1. Dla opatrzenia woysk drugiey armii, w okręgu rozłożenia jéy stojących batalionów garnizonowych, straży wewnętrznéy i różnych innych wojennych kommend, w prowiant na cały rok następujący 1817, będą się odbywać publiczne licytacye w Izbach Skarbowych tych guberniy, w których rozłożone są te woyska, a mianowicie: w Podolskiey, Chersońskiéy, Wołyńskiey i w Obwodzie Bessarabskim. Terminy licytacyi naznaczają się jedne we

Dozwala się drukować: Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

wszystkich Izbach Skarbowych, 1wszy 16go, 2gi, 20, 3ci, 25go, a na przetargi naznaczają się dni 26ty, 27my i 28my następującego miesiąca oktobra. Na takowe terminy wzywają się przez niniejsze na licytacye do Izb Skarbowych wyżéy pomienionych Gubernii życzący sobie, z pewnemi dostatecznemi i odpowiedniemi ewikcyami. Przy czym także poprzedniczo uwiadamiają się, iż w Guberniach Podolskiéy i Chersońskiey będą się odbywać licytacye i na całe potrzebne dostarczenie do Obwodu Besarabskiego.

Warunki, na których mają się czynić dostarczenia, wraz zatym mają bydź rozesłane do Izb Skarbowych. w których one objawione będą razem z urządzeniami o podradach, iż życzącym podjąć się dostarczenia zostawiono. będzie do woli, wziąć na siebie dostarczenie w wielkich massach i częściami podług miary ewikcyi licytujących; tamże dowiedzą się i o zaręczeniach ze strony skarbu, iż opłata pieniędzy uskuteczniać się będzie rzeczywiście w terminach umowy bez naymnieyszego zatrzymania i przewłoki.

Zgromadzenia Szlacheckie, a szczególniey Gubernii Podolskiey, które okazało po ostatnich licytacyach prawdziwą gorliwość o dobro skarbu, przez znaczne zniżenie cen tergowych, na przyszłe dostarczenie, zaprasza się od samego Naczelnie dowodzącego przez Gubernatorów Cywilnych.

Szczególniey obwieszczają się Ci którzy dla swoich okoliczności albo dla czego innego nieprzybędą do Izb skarbowych, ani w dni naznaczone dla licytacyi, ani we trzech dniah naznaczonych na przetargi, iż na mocy § 57go Naywyżéy potwierdzonego urządzenia o Administracyi prowianckiéy polowéy, tracą prawo do wzięcia dostarczenia, chociażby cświadczone przez nich ceny były i niższe od postanowionych na licytacyach, lub oświadczonych przez Szlachtę i pułki. Sprawujący obowiązek Intenta Armii *Porohow.*

---

1. Od Mińskiego Rządu Guberskiego czyni się ogłoszenie, iż z powodu liczącéy się na byłych dzierżawcach napitkowego poboru niedopłaty skarbowi 346 rubli 6 ½ kop. assygn., w Rządzie tym przedawać się będzie dóm murowany, znależącemi do niego budowami, ewiktora takowych dzierżawców, kupca mińskiego Szmuyły Prorokowa, w mieście Mińsku będący, 10,090 rubli assygn. otaxowany, w terminach poniżey wyrażonych, 1szym dnia 16go, 2gim dnia 18go, a 3cim ostatecznym dnia 23go nadchodzącego miesiąca nowembra, chcący zatém kupić ten dom, zechcą przybywać na licytacyą do tego Rządu albo przysłać swoich pełnomocnikow z prawném umocowaniem na wymienione terminy. Dnia 23go septembra 1816 roku.

Sekretarz Nadworny Sowietnik Czerniejew.

---

1. Od Mińskiego Rządu Guberskiego czyni się ogłoszenie, iż z powodu zalegających w gubernii inflantskiey i estońskiey, na dzierżawcy akcyzowego poboru, szlachcicu Wincentym Tołoczce, który już umarł, niedopłat skarbowi 150,426 rubli 85 kop., w Rządzie tym będą się przedawać dwa domy murowane, w mieście Mińsku będące, *pierwszy* samego zmarłego Tołoczki dwu piętrowy, w którym pokojów 27, pod tym domem i dalszym zabudowaniu i pod dziedzińcem własnéy Tołoczki ziemi 187 1/6 sążni, z dalszemi do tego domu należącemi budowami, oceniony 64,000 rubli assygnacyami, *drugi* jego ewiktora Szambellana Xawerego Hołowni także dwupiętrowy z należącém do niego zabudowaniem 7½ arszynów długości 5½ szerokości, pod którym własneyże jego Hołowni ziemi 27 sążni, oceniony 20,000 rubli assygnacyami, na przedaż których domów wyznaczają się terminy: 1szy dnia 25 oktobra, 2gi dnia 2go, a 3ci ostateczny dnia 10go nowembra teraźnieyszego roku, zaczém życzący sobie kupić takowe domy, zechcą przybywać dla licytacyi do tego Rządu sami, albo przysłać plenipotentów z prawnémi plenipotencyami. Dnia 24go septembra 1816 roku.

Sekretarz Czerniejew.

---

1. Od Mińskiego Rządu guberskiego czyni się ogłoszenie, iż z przyczyny zebranych zaległości na Komerc Sowietniku Abramie Perecu w znacznéy liczbie skarbowey niedopłaty z odkupow napitkowych i solnych dostarczeń i nadto za dług bankowy będzie się przedawać majątek należący do syna jego Tytularnego Sowietnika Grzegorza Pereca, leżący w tuteyszey gubernii, w powiecie Rzeczyckim nazwanym klucz Orsoicki czyli Biełosorycki i Zurowski, w którym liczy się męskich płci włościan dusz 1386 i niewiast 1466 dochodu rocznego 37,366 rubli 40 k. Assygnacyiami z różnym dwornym i Ekonomicznym zabudowaniem i dalszemi zakładami, na którego przedaż naznaczają się terminy 1szy dnia 25 nadchodzącego nowembra 2gi dnia, 2 decembra a 3ci ostateczny dnia 9go tegoż decembra, chcący przeto kupić takowy majątek zechcą przybywać na licytacyą do tego rządu sami albo przysłać umocowanych z dostatecznemi plenipotencyami nawyżey rzeczone terminy, dnia 30 septembra 1816 roku.

Sekretarz Czerniejew.

Wiadomość o cenie produktów na rynkach wileńskich. — Niepołożone liczby znaczą, że tych produktow dnia tego nieprzedawano na rynkach.		Dni Targowe miesiąca pazdzier. 1.		3.		6.	
		Cena na assygnaty					
		Rub.	kop.	Rub.	kop.	Rub.	kop.
Beczka litewska mająca garcy litewskich 144.	Żyta suchego	49	—	—	—	50	—
	— surowego	47	—	48	—	47	—
	Pszenicy ozimey	72	—	—	—	72	—
	— — jaréy	—	—	—	—	—	—
	Jęczmienia	28	—	—	—	28	—
	Owsa	20	—	—	—	20	—
	Gryki	—	—	—	—	—	—
	Grochu	—	—	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych . . .	50	60	57	60	57	60
	— owsianych	87	84	87	84	87	84
	— gryczannych	80	64	80	64	80	64
Pud. rossyyski.	Łoju surowego	12	—	12	—	12	—
	— topionego	18	—	18	—	18	—
	Miodu z woskiem	25	—	25	—	25	—
	Wosku	50	—	50	—	50	—
	Świec woskowych białych	98	—	98	—	98	—
	— — — żółtych	75	—	75	—	75	—
	— łojowych przywoźn.	22	—	22	—	22	—
	— — — tu robion.	19	—	19	—	19	—
	Siana murożnego. . . .	—	95	—	95	—	95
	Faska masła 6 garcowa .	20	—	20	—	20	—
	Piwa krajow. beczka 40 garco.	13	80	13	80	13	80
	— dubeltowego	24	60	24	60	24	60
Od 8go do 15go pazdziernika.	Chleba razowego . funt	—	—	—	—	—	7
	— średniego . . —	—	—	—	—	—	10
	— pytlowego przedn. —	—	—	—	—	—	20
	Mięsa funt 1	—	—	—	—	—	14
	Wódki garniec	—	—	—	—	2	88

---

3. На основанïи повеленïя артиллерискаго департамента Военнаго Министерства, Командиръ Виленскаго арсенала Полковникъ Бушуевъ, вызываетъ желающихъ, на поставку въ сей арсеналъ наисправленïе артиллерïи дубо-

выхъ лесовъ: какъ то брусьевъ, кряжей, досокъ и мелкаго, о количествѣ коихъ, въ оборотѣ, вмѣрѣ, толщинѣ и длины, объявлено будетъ при торгахъ и кандицiяхъ съ заключенiемъ контрактовъ. — Равно и на покупку назначеннаго изъ сего арсенала железа впродажу разнаго Лому Сколько весомъ окажется, ко цене припродаже за пудъ объявится. Желающiже поставлять леса для объявленiия согласiи и распоряженiи взаготовленiи и доставленiи могуть прибывать къ нему въ арсеналъ въ теченiи сего октября будущихъ ноября и декабря месяцовъ во всякое время — Покупщики же железа ежеденно пополуночи въ 10, а по полудни въ 3 часа, пока продажа железа производится будетъ

---

3. Na mocy rozkazu artylleryycznego Departamentu ministeryum woyskowego, Dowódzca wileńskiego arsenału, półkownik Buszujew, wzywa życzących sobie podjąć się dostarczenia do tegoż arsenału, potrzebnego na reparacye artylleryyczne drzewa dębowego, jako to: brusow, belek, descek, i różnego drobnieyszego, o którego ilości, dobroci, mierze grubości i długości, oświadczono będzie przy licytacyi i w warunkach przy stanowieniu kontraktu Również o cenie przeznaczonego do sprzedania, z tegoż arsenału, różnego połamanego żelaza, ile się podług wagi znaydzie, oświadczy się przy samey przedaży. Życzący dostarczać drzewa dla dowiedzenia się o ugodzie i rozporządzeniu względem przygotowania i dostawy mogą do niego przybywać do arsenału w przeciągu teraźnieyszego miesiąca oktobra i następnych nowembra i decembra w każdym czasie. Chcący zaś kupić żelazo codzień o godzinie 10 zrana, i o trzeciey z południa aż do ukończenia przedaży.

---

1 Wedle Ukazu Jego Imperatorskiey Mości Samowładnącego Całą Rossyą etc etc. etc.

Pozew UUrr. Trojanowi b. Podkomorzemu Adamowi Chor. Urrzędnikom Pttu Rzeczyckiego przyborom, lub ich Sukcessorom wszelkiego imienia i tytułu Rafałowi Stengwiłowi b. Pisarzowi Trockiemu maiącemu fundusz zeszłey Anny Przyborzanki Czesz. Rzeczyc. i wszelkie papiery, a zarazem Oblig na summę zł. pol. 16,000 w roku 1804 Junii 5 dnia wydany edyktalny, Józefowi Kiewliczowi b. Asses. Sądu Gł. Lit. Wilen. 1 departamentu lokataryuszowi przez Exdywizyą na maiątku Szczytnikach za dług Hermanogilda Przybory z instancyi UU. Jana i Petroneli z Salmonowiczów Łoweykow Sędziow byłych Ziem Brasł. Aktorow maiątku Szczytnik i do onego wsiów należnych w Pcie Brasł. leżących przed Sąd Ziem. Pttu Brasł: na kadencyą 8brową w mieście Widzach sądzić się maiącą wynosi się oto Zał. Dell. w roku 1804 mcu Junii 5 dnia od nieżyiącey w tym czasie Anny Przyborzanki Czesz, Rzeczyc. z taxy i Exdywizyi wieczystey maiątku Dryswiat prawem wieczności nabyli iey schedę Szczytni wieś Klibalnica, Zaścianek Maczany i zapłaciwszy umówioną summę za aktorstwo dla Ewikcyi wybytego aktorstwa co do długow okazać się mogących summy zł. pol. 16,000 w owym czasie obligiem z rekognowawszy u siebie na lokacyi zatrzymali i za takowym Prawem przyznanym przez Urzędową intromissyą weszli do wieczystego władania stało się, że kupiec Ihlawę za dług Hermanogildy Przybory w Roku 1806 na maiątku Załuiących powodem tey summy rozściągnął Tradycyą za 12000 kilkaset zł. i wybrał zł. 858 gr. 27 procentu zeszła Anna Przyborzanka skonwinkowawszy Zał. w Ziem. Troc. zaięła wieś Klikalnicę w pozostałości i dalsze attynencye w Tradycye, od którey Tradycyi płacili Zał. procentu zł. 1296 i tak rzecz trwała do czasu Remissy Sądu Gł. Lit. Wileń. 2 departamentu, przez którą fundusz po Hermanogildzie Przyborze uległ taksie i Exdywizyi, a powodem tey Remmissy maiątek Zał. Szczytniki w całości zaięto w administracyą, gdzie Obż. Assesor Kiewlicz rocznego dochodu wybrał na rzecz massy zł. 3500. Oprócz tego Zał. summę 16,000 ciągle procentowali, iak świadczyć będą dowody Sąd Exdywizorski za długi Hermanogildy Przybory niekonsyderuiąc żadnych Praw Zał. aktorstwo lokował Obż. W. J. Kiewlicz na własność Zał. summy 14 620 zł. a U. Stanisław Hryncewicz b. Pisarz Ziem. Brasł. traduiąc w tey summie Zał. maiątek zaiął, intraty złł. 1200 nad proporcyą procentu, z iakiey Tradycyi Obż. W. T. winienes usprawiedliwić się Zał. Dell. równie i z pretensyow, iakie włość stosować może, a chociaż od Dekretu Exdywizorskiego Anna Przyborzanka założyła appellacyą do Sądu Gł. Lit. Wileń. 2 Depart. gdy iednak poparcie tey śmierć przecięła, a Sukcessorów oney, nikt takowey Appellacyi niepopierał, a choćby i popierano, to do Zał. nic nie należy rozrachunku stąd Zał. z powodu summy 16,000 zł. na Obligu dla zeszłey Anny Przyborzanki wydanym ciągłe i tyloletnie znosząc cierpienie bez Ewikcyi i satysfakcyi, a wdani wprocedera liczne ponoszą koszta i wydatki niewinne zmuszeni są szukać ze wszystkiemi Obż. ostatecznego rozliczenia się, a z Obż. Pisarzem Stęgwiłłą wykazania zeszłey Anny Przyborzanki funduszu i Obligu i co się okaże z rozrachunku należnym dla Zał. tego wszystkiego oparcie na funduszu teyże Przyborzanki na iaki zamiar pozywaią Obż. i proszą o komportacyą pod przysięgą na Ob. Przyborach i Stęgwile wszelkiego maiątku zeszłey Anny Przyborzanki, wyżey spomnionego, iako już przepłaconego zdecydowanie rzetelności rachunku Zał. i stąd nakazanie powrótu Obligu w czyimkolwiek ten ręku znayduie się, a przewyszki lokowanie na wszelkim Anny Przyborzanki fuuduszu, lub iey Sukcessorach z Obż. zaś Kiewliczem decydowania exempcyi do natury Sprawy dowodu Anny Przyborzanki i zatym o rehabicyą do wsi Klikalnicy pięciu mieszkańców w Tradycyi będących do udecydowania aktow z Possesyi wypadaiących do potrącenia przeborow summ procentowych i oto co ze stanu sprawy na Sądzie proszonym, będzie z wolną poprawą żałoby.

Roku 1816 mca 7bra Woźny świadczę, iż trzy kopie tego Edyktalnego Pozwu w Sprawie WW. Jana i Petroneli z Salnonowiczów Łoweyków Sędziów b. Ziem. Brasł. iedną WW. Trojanowi b. Podkomorzemu, Adamowi Chor. Urzędnikom Pttu Rzeczyckiego Pzyboróm na dniu 11, drugą W. Rafałowi Stęgwiłłowi b. Pisarzowi Troc. podobnie tegoż dnia w maiętności Skirnie, iako Sukcessorów zeszłey Anny Przyborżanki Cześnikowny Rzeczyckiey, dla którey taż maiętność Dekretami Exdywizorskiemi przysądzona. Trzecią W. Józefowi Kiewliczowi b. Assesorowi Sądu Gł. Lit. Wileń. 1 Departamentu we wsi Klikalnicy na dniu 12 u mieszkańca Gabryela Dylewicza w possesyi tradycyyney będącego popodawałem, i o terminie rozprawy przed Sądem Ziem. Brasł. w kadencyi 8browey lub następney oznaymiłem Dat. ut supra Józef Romanowski Woźny Pttu Brasł. Roku 1816 mca Septembra 16 dnia przed Aktami Ziem. Pttu Brasł. stawaiąc obecnie Woźny w górze wyrażony Kwit pozwowy urzędownie zeznaie — Felicyan Alexandrowicz Ziemstwa Brasł. Regent.

---

1 Powodem uczynionego w Roku 1810 Apr. 26 w Aktach Ziem. Ptu Lidzkiego przez nieżyiącego Teodora Naruszewicza Kapitana b. w. Lit. oświadczenia, Folwark Hryszeniszki i dalszy maiątek w Pcie Lidzkim w rozdział między Kredytorow przez Exdywizyą ofiaruiącego, gdy po Appelacyi od Dekretu Ziem. Lidz. w Roku 1814 Decembra 7 zapadłego, Sąd Gł. Litew. Grodz. 2 De-

part. wyrokiem dnia 10 Julii 1816 ogłoszonym, taxę i Exdywizyą udeterminował, i gdy Sąd Exdywizorski dnia 23 Augusta do Folwarku Hryszeniszek zjechawszy, Administracyą pomiar i komportacye udecydował, zjazd powtórny na dzień 28 Februaryi 1817 Roku odłożył i o tem w Gazecie Kuryera Lit. trzykrotnie opublikować postanowił, z poruczenia więc wyroku sądowego niżey podpisany ma za powinność zawiadomić wszystkich wierzycieli i pretensorów do maiątku zmarłego Teodora Neruszewicza interessowanych, aby pod upadkiem rzeczy na wyznaczonym terminie w folwarku Hryszaniszkach w Pcie Lidzkim sytuowanym iawili się — Datt 1816 Septembra 1 dnia.

Tadeusz Woysiat Rott. Lidzki.

---

3 Rada Szlachetna Imperatorskiego miasta Rygi, sądownie postanowionym Kuratorom massy konkursowey kupca tuteyszego i Polskiego Nadwornego Konsyliarza Albrechta Muyżela, pozwoliwszy Proclama ad Concursum creditorum, dla wyexpedyowania takowego Proclama do szlachetnego Sądu Woytowskiego odesłała.

Zapozywaią się więc wszyscy kredytorowie wspomnionego Albrechta Mużela do zwyż wyrażonego Szlachetnego Sądu Woytowskiego, takim sposobem; iżby od dnia publicznego wywieszenia ninieyszego Proklamatu, wprzeciągu sześciu miesięcy, a naypóźniey, aż do dnia 19go lutego 1817 roku na piśmie z wszelkiemi ich długami, i pretensyami, z jakiego bądźkolwiek zródła wynikaiącemi zgłosili się do Szlachetnego Sądu Woytowskiego, oraz w tymże Sądzie, dowody pretensyy swoich złożyć raczyli, z tym atoli iednak warunkiem, iż po upłynieniu takowego terminu præclusionis, żaden kredytor daley słuchanym niebędzie, owszem każdy, który pretensyy swych nie zameldował; z onemi odsądzonym zostanie.

Ci, którzy od wspólnego dłużnika fanty w zastawie maią pod utratą Prawa swego takowe złożyć powinni — A ci, którzy do ninieyszey massy Konkursowey dłużni są, pod karą prawa w Sądzie ninieyszym do w zwyż wyrażonego terminu zgłosić się obowiązani zostaną. Publikowane w Sądzie Woytowskim miasta Rygi, dnia 19go Augusta 1816 Ad Mandatum C. Hollander. Jud. Preto. Imp. v.Ci Rig Sekretar.

---

3 Wenn bey einen Wohl Edl. Rathe der Kayserlichen Stadt *Riga*, die gerichtlich *constituirten Curatores* der *Concurs* Masse, des hisigen Kaufmanns und polnischen Hofraths *Albrecht Muyschel*, um ein *Proclama ad concursum creditorum* besagtem gerichte das nachgesucht, ihrem Gesuche auch *deferiret* und selbige zum Erhalt der Ausfertigung solchern *proclamatis*, an eine Edl Vogteyl. Gericht verwiesen worden; Als werden von ein Edl. Vogtey. Gerichts alle und jede, welche an besagten Gemeini schuldner *Albrecht Muyschel*, *exquoquaque capite seu jure* solche auch herrüren möchten, Ansprüche zu haben vermeinen, hiemitelst aufgefordert sich *a datto* dieses afigirten *Proclamatis*, innerhalb sechs Mohnate spetestens bis zum 19 Februarii 1817 bey diesen Edl. Vogtey Gerichte schriftlich zu melden, und ihre *fundamenta crediti* unter der Verwarnung zu *exhibiren*, das nach Ablauf dieser Preclusionfrist niemand weiter gehert, sonderu alle und jede, welche sich in termino nicht gemeldet auf immer mit ihren etwannigen Ansprüchen oder Forderungen *pre ludirt* sein sollen. So wie auch die jenigen welchen zu Sicherheit ihrer Forderungen Kastenfäder verschriben Worden bey Verlust ihres Kastenfandrechts und die jenigen welche dem Gemeinschuldner verschuldet bey Vermeidung geseztlicher Strafe sich gleichfals bey disem *Foro concursus in termino præfixo* zu melden angewiesen werden. Publicatum Riga Vogtaischen Gericht den 19 August 1816 Ad mandatum C. Hollander. Jud. Preto. Imp. Civ. Rigens. Sekretar.

---

3. Johan i Regina Geylerowie małżon. Obyw. Wileń. za Prawem wieczysto zrzecznym przedażnym w roku teraźnieyszym 1816 septembra 6 dnia sprawionym Eor. 25 przed aktami Ziem. Wileń. przyznanym od W. JP. Wincentego Sawicza Star. Wil. zostawszy aktorami i dziedzicami domu murowanego ze wszelkim zabudowaniem i placem do onego przynaleznym w mieście Wilnie pod Nr. 255 taryfowym na ulicy Końskiey idąc do policyi staréy sytuowanego; uwiadamiaią powszechność, iż jeżeli ktokolwiek ma do W. Sawicza iakie pretensye, takowe bynaymniey do JPP. Geyslorów nie należą, lecz wprost skutkiem assekuracyi nawzaiem w roku teraźn. dnia 6 7bra zawartéy regulować się powinny do W. Sawicza, ażeby przeto nikt się niewiadomością nieskładał przez ninieysze ostrzega się.

3 Oświadczenie Imieniem Adama Montwiłły w następney czyni się rzeczy: Maiąc oświadczaiący się potrzebę wydania blankietów niektórym Osobom dla ułaswienia własnych Interessów, nie wiadomo jakim sposobem one zostały przez kogoś wzięte, przeto kiedyby kto pod takowemi Blankietami Tranzakcye jakiekolwiek chciał tworzyć, naysolenniey oświadczam, że one waloru żadnego mieć nie będą, jako fabrykacyinie utworzone, a szczegulnie uważaiąc za rzecz potrzebną zawiadomić wszystkich swoich wierzycieli, którym wydane Obligi W. Dominikowi Działłowiczowi Rubli srebr: 240. Star. Markowi Niselowiczowi Rubli srebrnych 75. Chaimowi Raszin: Rubli srebr: 38. Judelowiczowi 33. Reyhaynowi Kotlarzowi Kieydańskiemu Rubli srebr: 140. Estery Hofmenowey Rubli srebr; 500. Rubinowi Krawcowi Rubli srebr: 200. Eufrezynie Montwiłównie R sr: 650 Józefowi Montwiłowi Bratu złł Pol: 3000. Wawrzyńcowi Pikturnie cz; złł: 100. Agnieszce Kondrackiey Siestrze złł: Pol: 1000. Ignacemu Montwiłowi złł: Pol: 900. Franciszce Montwiłównie lubo został wydany Oblig na Rubli srebr: 1000 ten jednak prawnością zapowiedziany oprócz tych, że jak nikomu nie jest zawiniony. tak i nie czuie się bydź obowiązany do opłaty a gdyby się prócz tych okazał oddzielny Oblig nie inaczey oświadczaiący się o nim rozumieć będzie jak za sprekurowany na onych Blankietach i tym przeto celem podaiąc do powszechney wiadomości przez Kuryera Litewskiego po trzykrotnie oświadcza — 1816. 7bra 24.

Adam Montwiłł

---

2. Towarzystwo Dobroczynności powiatu Nowogrodzkiego, które z samych tylko miłosiernych składek Dom Dobroczynny w mieście Nowogrodku utrzymując, w nim kilkadziesiąt osób prawdziwą nędzą, kalectwem i sieroctwem dotkniętych, żywi i dostatecznie opatruje, otrzymało w niedawnym czasie dzieło pod tytułem: *Uwagi do Komitetu kredytorów Radziwiłłowskich*, pracowitym piórem napisane, i na fundusz ubogich Domu Dobroczynnego Nowogródzkiego, wydrukowane, którego dzieła blizko tysiąca exemplarzy mając do rozsprzedania, cenę exemplarza na papierze pocztowym złt. 4, a na wodnym złt. 3 postanowiwszy, tak celem uskutecznienia rychleyszéy sprzedaży, jako dla łatwieyszego każdemu z interessowanych osób kupna tego tak światłego, i pożytecznego dzieła, wezwało Towarzystwo ku pomocy sobie xięży Bernardynów, jako Zakonników na miłości bliźniego zasadę swoję mających z prośbą troskliwego zajęcia się rychłą wyprzedażą, i tak do XX. Bernardynów Wileńskich exemplarzy 200; do Grodzieńskich exemplarzy 100, do Słonimskich exemplarzy 60, do Mińskich exemplarzy 100, do Nieswiźkich, którzy i Słuckim udzielą exemplarzy 140 rozesławszy, resztę exemplarzy 394 ku wyprzedaniu w teyże samey cenie pod wiedzą Sekretarza swojego w mieście Nowogródku zostawiło; o czém Przezacną Publiczność przez Gazetę Kuryera Litewskiego toż Towarzystwo ma honor uwiadomić. Działo się 1816 Septembra 25 dnia. Nowogrodek.

Zgodno z protokułem: Antoni Szpichalski Sekr. Tow.
